Pwy sy’n poeni?

Dyletswydd a Phenderfyniad (8)

Archwiliodd y blog blaenorol yr amodau a fyddai’n cyfiawnhau symud gweithiwr proffesiynol o’r cylch cyfnewid i safle mwy agos at rwydwaith cymorth person. Cafodd y set yma o ystyriaethau eu fframio i ateb y cwestiwn ‘felly beth?’ Ffordd gyflym ydyw ar gyfer gwneud dadansoddiad o risg ac effaith ar les. Y Mae’r blog hwn yn baradocsaidd efallai yn mynd i’r afael â chwestiwn sydd angen codi cyn ystyriaethau effaith a risg. Yn ôl Nodau Gofal cyfeirir at hyn fel y cwestiwn ‘pwy sy’n poeni?’

Mae’r cwestiwn ‘pwy sy’n poeni’ yn ceisio nodi’r ‘prif geisiwr’. Dyma’r person sydd agosaf (agos) at y claf sy’n pryderu am effaith bosibl neu sy’n sylwi ar effaith yn y claf. Y rhesymeg yw nad yw’n bosibl gwerthuso risg (h.y. beth felly?) heb nodi’r person sydd yn sylwi ac yn cyfeirio ato(hy pwy sy’n poeni?). Gwelir atgyfeiriad yn draddodiadol fel trosglwyddiad gofal – “ allwch chi ddarparu gofal ‘X’ i glaf ‘Y’ os gwelwch yn dda.” Yn ôl y math hwn o ymarfer y claf sydd angen cymorth bob amseryn ôl y rhagdybiaeth hon. Mae hyn wedi peri bod clinigwyr yn brysbennu’n rhy gyflym a neidio'n syth i asesiad neu ymyriad gyda'r claf a nodwyd.

O fewn y fframwaith Nodau Gofal mae atgyfeiriad yn cael ei fframio fel cais am gymorth. Y cwestiwn cyntaf wrth brysbennu yw pwy sy'n gofyn am gymorth? Mae'r cwestiwn hwn yn gymharol hawdd i'w ateb pan dderbynnir y cais yn uniongyrchol gan y claf (h.y. y person yng nghanol y cylch). Yn y sefyllfa hon mae’n amlwg ei fod yn ‘trafferthu’,ac i ateb y cwestiwn ‘felly beth’ am effaith neu risg i les bod angen siarad gyda ef.

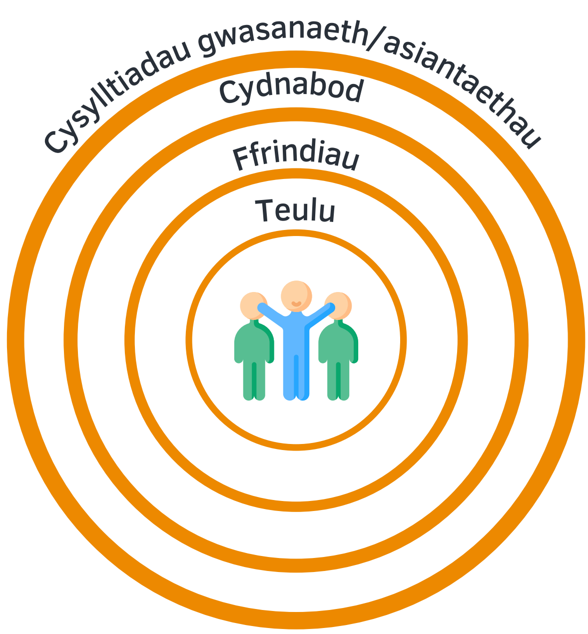

Yn ôl arfer gyfoes mae ceisiadau am gymorth yn aml yn cael eu trosglwyddo trwy ganolwr. Fel arfer, mae hyn yn golygu bod rhywun yn codi pryder gyda meddyg teulu. Yna mae'r meddyg teulu yn gofyn am

gymorth gan weithiwr iechyd proffesiynol arall. Yn ôl nifer o sefyllfäoedd o'r fath gellir meddwl am y Meddyg Teulu fel 'atgyfeiriwr eilradd'. Gweithredu'n syml fel negesydd ar gyfer pryder rhywun arall ydynt yn hyn o beth. Yn y sefyllfa hon, y dasg gyntaf mewn brysbennu yw nodi'r prif geisiwr. Fel y nodwyd uchod, dyma'r person sydd agosaf at y claf sy'n mynegi pryder. Mewn llawer o achosion y person hwn fydd y claf a nodwyd.

Mae'n bwysig nodi nad yw cyswllt â'r claf a nodwyd adeg brysbennu yn awgrymu dyletswydd gofal neu ddyletswydd i asesu. Fel y tybir yn aml nid oes yna unrhyw drosglwyddo gofal adeg atgyfeirio. Yn lle hynny, y ddyletswydd wrth frysbennu yw gwneud penderfyniad ynghylch oes angen i'r tîm sy'n derbyn y cais i ddod yn fwy procsimol ai peidio. Mae'r penderfyniad hwn yn cynnwys ystyried a yw mwy o bobl agos yn y cylch cymorth presennol (sy'n cynnwys yr atgyfeiriwr) yn gallu rheoli risgiau neu effeithiau ar hyn o bryd. Mae yn cynnwys hefyd barnu a fydd darparu cyngor, cyfeirio, cymorth, neu ymgynghori â'r atgyfeiriwr yn ddigon i alluogi'r cylch mwy agos i ymdopi. Rhan bwysig arall o'r ddyletswydd wrth frysbennu yw cyfathrebu penderfyniadau a darparu unrhyw gymorth i'r atgyfeiriwr mewn modd amserol.

Mae yna adegau pan nad y claf a nodwyd yw'r un sy'n poeni. Ystyrir y sefyllfäoedd hyn yn y blog nesaf.